

NAUJIENOS

THE LITHUANIAN DAILY NEWS

Published Daily Except Sunday by The Lithuanian News Pub. Co., Inc.
1739 So. Halsted Street, Chicago, Ill. 60608. Telephone 421-6106

SECOND-CLASS POSTAGE PAID AT CHICAGO, ILLINOIS

As of December 1, 1977	pusel metų	\$18.00
Subscription Rates:	trims mėnesiams	\$9.00
	vienam mėnesiui	\$3.00
In Chicago \$33.00 per year, \$18.00 per six months, \$10.00 per 3 months. In other USA localities \$30.00 per year, \$16.00 per six months, \$9.00 per three months. Canada \$33.00 per year; other countries \$34.00 per year.	Kanadoje:	
	metams	\$33.00
	pusel metų	\$18.00
	vienam mėnesiui	\$3.50
	Užsieniuose:	
	metams	\$34.00
	pusel metų	\$18.00
	vienam mėnesiui	\$4.00
Chicagoje ir priemiestiuose:		
metams	\$33.00	
pusel metų	\$18.00	
trims mėnesiams	\$10.00	
vienam mėnesiui	\$3.50	
Kitoje JAV vietose:		
metams	\$30.00	

NAUJIENŲ raštinė atidara kasdien, šakyrus sekmadienius, nuo 9 val. ryto iki 5 val. vakaro. Šeštadieniais — iki 12 val.

DEŠIMT DIEVO ĮSAKYMŲ

Kun. Juozo Juozėvičiaus pamokslas, pasakytas praeitą sekmadienį (kovo 11 d.) Chicago lietuvų katalikų Marquette Parko parapijos bažnyčioje.

Šios dienos Šv. Mišiose skaitome Dešimtį Dievo Įsakymų, kius su Dievu, vaikų santykius, prievolę visiems žmonėms. Su tėvais ir žmoniu su žmonėmis. Pirmiesiems tėvams rojuje Dievas davė tiktai vieną įsakymą — tai nevalgyti uždrausto medžio vaisiaus.

Išvairius pirmuosius tėvus iš Akmeninės plokštės, kur rojus, žmonės gyveno, sakytum, laukinį gyvenimą. Įstatymas ar buvo to, kas stipresnis, naujas kalno, grįžo pas savo šeimoje stipresnis buvo vyras, žydus, buvo iškalti šie Dešimti todėl jis pirmavo savo galia ir Dievo Įsakymai: pirmas — nevalia. Tik ilgaiui atsirado minėk Dievą vardo be reikalo; žmonėse daugiau meilės ir pagarbos vieni kitiems.

Dar toliau, padaugėjus žmonių giminei, savo amžiumi vyresnieji sprendavo ginčus. Vyresnieji vadovavo ir religinėms turtas — nekaltėk netiesos; de-

Možė, žydų tautos vadovas, paties Dievo valia davė savo tautai o kartu ir visai žmonijai įsakymus, kuriuos vadiname Dešimties Dievo Įsakymais. Jie

bendradarbiautojų, tiltų statytojų, vienybės skaldytojų, priešo agentų ir daugelio kitų tikroviškų ar išvaizduotų pabaisų.

Visas reikalas yra suvedamas į vieną pagrindinį klausimą: kokiais pagrindais turi tvarkytis ir vadovautis Amerikos lietuvių išeivija? Ar Amerikoje jau įsivertė demokratijos principais, prisilaikant pluralistinės organizacinės sistemos, ar perorganizuojant visą išeivijos visuomeninį gyvenimą pagal iš Europos atsivežtos, Lietuvių Chartos monolitinę sistemą, kurią tegalima išlaikyti diktatūrinėmis priemonėmis.

Tarp šių diametraliai priešingų idėjų ir organizacinių sistemų nebuvo, nėra ir negali būti jokio sutarimo. Ne vien ALTas ar jo vadovybė per 30 metų buvo priešingi primetami Lietuvių Chartos ideologijai ir jos organizacinei sistemai, bet tolygiai šioms principams nepritarė nė viena senosios išeivijos organizacija.

Bendruomenė, kaip buvo nuo pradžios, taip ir liko po šiai dienai "dipukų" organizacija, nuo kurios atsimetė pasyviai ar aktyviai naujųjų ateivių dauguma, kurie pasisakė už Amerikos demokratijos idealus ir pareiškė šiam kraštui pilną ištikimybę.

Čia glūdi visos problemos šaknys, kurių negalima išspręsti amžinai linksniuojant vienybę ar kalbant apie visų veiksmų konsolidaciją. Tarp demokratijos ir diktatūros, nesvarbu kokios spalvos, tegalimi tik laikini sandėriai, kaip pav. tarp Vakarų demokratijų ir Sovietų Sąjungos bendroje kovoje prieš nacizmą ir fašizmą, bet vos baigėsi karas, prasidėjo šaltasis karas tarp buvusių sąjungininkių.

Tole prasmėje galima kalbėti ir svarstyti apie bendradarbiavimą tarp demokratinį ir diktatūrinį pajėgų išeivijoje, jei tam susidaro būtinos sąlygos. Jei tokių nėra, demokratinės jėgos turi laikytis kuo toliau šiai nuo diktatūrininkių. Apie jokią vienybę tarp šių priešingumų negali būti kalbos.

V. K.

Bendruomenės klausimu

Išsisiūbavusi lietuvių išeivijoje vidutinė kova turi savo gilias šaknis. Sudaromos spaudoje ir šiaip viešame gyvenime nuomonės, kad vidutinės kovas iššaukė kelių asmenų ambicijos, susidariusi įtampa tarp ALTO ir Bendruomenės, pačios Bendruomenės susiskaldymas ir ypačiai linksniuojami agentai, pasėję viso pikto sėklas.

Visi šie momentai, jei ir turėjo kokią nors įtaką i susidariusią situaciją, laikytini antraeiliais ir neesminiais.

Šiuo klausimu iš esmės yra pasisakęs Vaclovas Sidzikauskas savo memuaruose "Diplomatijos paraštėje", dabar spausdinamose "Dirvos" savaitraštyje. Ten skaitome:

"1950 m. liepos mėn. apsigyvenęs JAV turėjau progos išitikinti, kad būdami Vokietijoje padarėme didelę klaidą paskelbdami Chartą ir PLB Konstituciją, nesutarė su didžiausios lietuvių išeivijos Amerikoje organizacijų vadais. Iš jų susilaukėme aktyvaus ir pasyvaus pasipriešinimo, nes naują organizacinę formą jie laikė jiems primetama iš anapus vandenyno ir naikinančią jų didelėmis pastangomis ir aukomis sukurtojas organizacijas. VLIKas buvo man pavadęs nuraminti ir itikinti Amerikos Lietuvių Tarybos vadovybę, gauti jų pritarimą Bendruomenei. Tuo klausimu turėjau eilę pasikalbėjimų su Leonardu Šimučiu, Antanu Oliu, Pijum Grigaičiu ir Mykolu Vaidyla Chicagoje. Jų nusistatymą ir viešąją laikyseną pavyko kiek sušvelninti, bet bendruomenės organizacijos nei entuziastais, nei šalininkais jų paversti nepavyko. Toji, mūsų Vokietijoje papildytoji "pirmaprade nuodėmė" ir šiandien dar yra Bendruomenės turimų sunkumų šiaurės Amerikoje priežastis". (Dirva, 1. II. 1979).

Šiame V. Sidzikausko pasisakyme yra išdėstyta esminė nesutarimų, vidujinių kovų ir skilimų priežastis. Apie tai buvo daug rašoma spaudoje jau pačioje pradžioje, dar nesant Reorganizuotos Bendruomenės,

komunistai tokių dalykų nepripažįsta žmonėms ir nežada pripažinti.

Lenino žodžiai: "Laisvė, buržuazinis prietaras. Proletariato diktatūros uždavinys — sunaikinti tą prietaruose paskendusią demokratiją". Diktatūra reiškia ne ką kitą, kaip jokiais įstatymais ar taisyklėmis neapribotą ir tik jėga paremtą pajėgą. Atseit, komunistinė diktatūra neatstovauja tautų apsisprendimo ir atsiranda ne pagal gyventojų norą."

SOCIALISTINIS REALIZMAS

Atvažiavau ankstybą vasaros rytą į Maskvą 1922 ar 1923 m. (gerai nebeprisimenu), aplankiau Lietuvos atstovybę Rusijoje.

Užėjau pas pažįstamą apie 7 val. ryto ir radau nesenai parvežtus iš ligoninės pirmagimį sūnų ir žmoną. Pasveikinęs jį su sūnum, norėjau eiti savo keliu, bet jis, po pusryčių, pakvietė mane vykti su juo į rašytojų bei žurnalistų suvažiavimą. Taip diena ir praslinko suvažiavime. Po suvažiavimo, nėjau nakvoti pas pažįstamą, nes jie trys turėjo vieną kambarį. Visi viešbučiai buvo užimti. Apsisprendžiau eiti nakvoti į "Čkininko namus". Nuvažiavęs tramvajum į Baltgudijos geležinkelio stotį, pasiemiau iš stoties bagažo saugojimo skyriaus savo lengvą čemodanėlį ir apsisilvauu milynė.

Tais laikais Raudonojoje armijoje kariškiai

nei laipsnių nei antpečių neturėjo, o užimamom vietom atžymėti turėjo specialius žanklus ant dešinės rankovės žemiau alkūnės — žyminius. Kariški ženklai buvo dviejų spalvų: raudoni — rikiutei ir mėlyni — administracijai.

Dešinėje rankovėje, nuo alkūnės linkui rankogalio, vietoje senosios Rusijos armijos antpečio formos, buvo prisiūtas gelumbinės medžiagos gabalas ir žemiau jo — geometriniai ženklai, vienas trikampis grandiniui atžymėti; du greta stovį trikampiai jaunesniam puskarininkui atžymėti; ir trys trikampiai — vyresniam puskarininkui bei viršilai atžymėti. Visi trikampiai pagrindai lygiagretūs rankogaliui apie 1,5 centimetro ilgio kiekvienas.

Karininkams atžymėti buvo vartojami kvadratai, kurių šonų ilgis apie 1,5 cm. ilgio, bet kažkodėl vadinami kubikais. Vienas kvadratas — būrio vadui, du greta vienas kito kvadratai — kuopos vadui atžymėti, trys vienas po kito kvadratai — bataliono vadui atžymėti, o keturi vienas po kito kvadratai — pulko vadui atžymėti, vienas rombas brigados vadui atžymėti; du rombai diviziono vadui atžymėti, auksinė žvaigždė armijos vadui atžymėti.

Po demobilizacijos tuos kvadratus 1922 m. nuardžiau, bet išlukusioje milynėje turėtų ženkli žymės paliko. Todėl "Čkininkų namų" vedėjui, matomai, tos keturių kvadratų žymės darė įspū-

to pasisavinimu, taipgi ir apie kitų apkalbėjimus ir žemini-

mus kito žmogaus tikslu patenkinti jo geram vardiui, apie vyra ir žmonos vienas kitam ištikimybės laužymus, dažnai privedančius net ir prie ištūkų?

Gal mažiau galvokime apie kitų nuodėmes, o daugiau darykime sąžinės saskaitas iš savųjų nuodėmių su pasizadėjimu Dievu daugiau nenusidėti.

APIE VISKĄ

Pietų Amerikoje San Salvadoro respublikoje Ramiojo vandenyno pakrantėse yra Icalco vulkanas. Jo aukštis 2000 metrų. Tas vulkanas įdomus tuo, kad jau 200 metų, kai jis buvo atkastas ir visą laiką yra veikiantis — kas 8 minutes išmeta penlenų, akmenų, garų stulpą iki 300 metrų aukščio, o iš kraterio bėga lava. Viso pasaulio žūreiviai žino šitą vulkaną ir naudojasi juo kaip natūraliu gamtos duotu švyturiu, nes tamsią tropikų naktį įkaitusios lavos šviesa matosi iš tolo.

Kas paruošė taikos sutartį

WASHINGTON, D.C. — Pirmadienį bus pasirašyta Izraelio ir Egipto taikos sutartis, kuri padės pagrindus Artimųjų Rytų taikai.

Daugiausia prie šios sutarties planavimo ir pasitarimų dirbo sekretorius Cyrus R. Vance. Visos sunkiausios problemos buvo pavadamos jam.

Drąsausias buvo Egipto prezidentas Anwar Sadat, pirmas nuvykęs į priešo žemę ir pasakęs, kad Egiptas nekovo prieš Izraelį. Dabar aiškėja, kad pre-

zidentas Carteris jį ragino imtis tokio žingsnio.

Dažniausiai savo nuomones keitė premjeras Begin ir ministras Dajan. Visi pripažįsta, kad su jais tartis neįmanoma, nes jie praėjus tik valandai jau pakeis savo nusistatymą.

Prez. Sadatas pasiūlė daugiau kompromisų, negu bet kuris kitas politikas. Jis nesupranta, kodėl Sirijos prezidentas nuėjo kitu keliu.

Daugiausia taikos klausimais rūpinosi prez. Carteris, nes jis visą laiką ragino sekr. Vance judinti taikos problemas.

Egipto ministeriai tiktai pildydavo prez. Sadato įsakymus.

Visi veja Arafatą

KAIRAS, Egiptas. — J. Arafatas yra palestiniečių teroristų vadas, pagrobęs Beirut bankų pinigų. Pirmiausia jį ištrėmė iš Jordanijos karalius Huseinas. Vėliau jį išvarė prezidentas Sadatas. Dar vėliau jį išvarė Sirijos prezidentas. Libano prezidentas neveja jo laukan, neturi pakankamai jėgų.

Jeigu Arafatas patektų į Izraelio rankas, tai jį sušaudytų. Arafatas rengiasi savo centrą perkelti į Teheraną, į ten buvusią Izraelio ambasadą.

— Sovietų Sąjunga kiekvieną mėnesį į Austriją siunčia 300 žydų, iš kurių dauguma persikelia į Izraelį.

— Ugandoje diktatoriaus karai pastoja kelią besiveržiantiems Ugandos kariams maistiniškams. Kampalos maistinininkai dar neužėmė.

— Idi Amin kvietė karius pas priešinti maistiniškams, bet jie neturi modernių ginklų.

dį, ir jis apžvelgęs mano milynę sutiko duoti lovą žurnalistų keturių lovų kambaryje.

Radau du žurnalistus iš Smolensko miesto, rašytojų suvažiavimo dalyvius. Jie buvo draugiški ir atviri. Aptarus bendrus suvažiavimo įspūdžius, jiems atvirai tariau:

— Visgi socializmo esmės nesupratau.

— Socializmo esmės aš irgi nežinau — tarė mažesnio ūgio choleriško temperamento žurnalistas, bet aš iš patirties žinau, kad nieko lenvgesnio nėra, kaip rašyti socializmo dvasioje.

—Nesuprantu — tariau. Socializmo esmės nežinau, kaip gi galima rašyti socializmo dvasioje?

— Žinoma, nors taisyklės skirtingos įvairioms epochoms ir kraštams, nenusileido žemesnio ūgio žurnalistas Pavyzdžiui, jeigu aš rašau ką nors iš dabartinio gyvenimo, tai 90 proc. personažų darau laimingais ir kilniais, o likusius 10 proc. galima parodyti niekšais. Jeigu rašau ką nors iš priešrevoliucinio gyvenimo Rusijoje ar kitur, tai proporcijos keičiasi. Visi nelaimingi ir niekšai net 80 proc. Jeigu rašau apie dabartinius kapitalistinius kraštus, tai 10 proc. kilnūs, progresyvūs, o visi kiti nelaimingi ir net 90 proc. niekšų.

(Bus daugiau)

